

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 8.10.2010
COM(2010) 548 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**ОЦЕНКА ОТ 2010 Г. НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС
ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ**

SEC(2010) 1163
SEC(2010) 1164
SEC(2010) 1165

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

ОЦЕНКА ОТ 2010 Г. НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

В съобщението от 2006 г. „Спиране на намаляването на биологичното разнообразие до 2010 г. и след това — запазване на услугите, предлагани от екосистемите, за благо на човека“¹ се подчертава значението на опазването на биологичното разнообразие като предварително условие за устойчиво развитие, като за осъществяването му се предлага подробен план за действие за опазване на биологичното разнообразие (ПДБР). С него Комисията се задължава също така да изготвя периодично доклад до Съвета и Парламента за постигнатия напредък в изпълнението.

Средносрочната оценка на прилагането на плана за действие на ЕО относно биоразнообразието от 2008 г.² очертава най-важните дейности, предприети от Комисията и държавите-членки от 2006 г. насам. В нея се посочва, че вероятността ЕС да постигне целта си за спиране на намаляването на биологичното разнообразие до 2010 г. е много малка.

От 2008 г. насам биологичното разнообразие продължава да бъде водеща тема в политическата програма на равнището на ЕС и в световен план. 2010 г. е международна година на биологичното разнообразие. Биологичното разнообразие ще бъде дискутирано за първи път на равнището на държавните и правителствените ръководители в Общото събрание на Организацията на обединените нации през септември, преди 10-та конференция на страните по Конвенцията на Организацията на обединените нации за биологичното разнообразие (КБР на ООН) в Нагоя, Япония, през октомври.

През януари 2010 г. Европейската комисия прие съобщение относно възможни варианти за визия и цели на ЕС по отношение на биологичното разнообразие след 2010 г.³ В съобщението се дава оценка на постиженията и недостатъците на сегашната политика. В своите заключения от март 2010 г. Съветът по околна среда съгласува нова дългосрочна визия и средносрочна водеща цел за биологичното разнообразие в ЕС за периода след 2010 г. С новата цел ЕС се задължава да „спре загубата на биологично разнообразие и влошаването на услугите от екосистемите в ЕС до 2020 г., да ги възстанови, доколкото това е възможно, като се повиши приносът на ЕС за възпиране на загубата на биологично разнообразие в световен мащаб.“

Впоследствие държавните и правителствени ръководители на ЕС поеха ангажимент да се придържат към визията и целта на ЕС за биологично разнообразие след 2010 г. на пролетното заседание на Европейския съвет през 2010 г.⁴ Накрая одобрената от

---

¹ COM(2006) 216

² COM(2008) 864 окончателен

³ COM(2010) 4 окончателен

⁴ EUCO 7/10, вж. http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/113591.pdf

Европейският съвет през юни 2010 г. стратегията „ЕС 2020“⁵ подчертава важността на постигането на целите за биологично разнообразие, по-специално чрез разработването на инициатива за ефективно използване на ресурсите.

В настоящата оценка от 2010 г. на плана за действие за опазване на биологичното разнообразие се подчертават най-важните действия, предприети след средносрочната оценка. С оценката се обобщава сегашното състояние на напредъка за всяка една от четирите главни области на политиката, 10-те цели и четирите подкрепящи мерки, изложени в плана за действие от 2006 г. за опазване на биологичното разнообразие. Макар вниманието на настоящия доклад да е насочено главно върху напредъка на равнището на ЕС, придружаващите документи и профилите на 27-те страни⁶ предоставят подробен отчет за развитието на ситуацията, включително и на национално равнище.

Основавайки се на напредъка, отразен в този доклад, Комисията понастоящем разработва стратегия за биологичното разнообразие след 2010 г., която е насочена към постигане на целта на ЕС за 2020 г. по отношение на биологичното разнообразие.

СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

Стандарт на ЕС за биологичното разнообразие от 2010 г., публикуван от Европейската агенция за околната среда (ЕАОС) през юни 2010 г.⁷, ясно показва, че биологичното разнообразие в ЕС е подложено на сериозен натиск и е изправено пред застрашителни рискове. Стандартът позволява да се сравни състоянието на биологичното разнообразие с предприетите мерки, както са описани в настоящия доклад.

От стандарта става ясно, че целта за спиране на намаляването на биологичното разнообразие в Европа до 2010 г. не е изпълнена. Освен това се счита, че състоянието на услугите от екосистемите в Европа е разнородно или влошено — т.е. системите вече не са в състояние да доставят оптималното качество и количество от основни услуги като опрашване на културите, чист въздух и вода⁸.

Ситуацията в световен план е дори по-тревожна, тъй като натискът върху биологичното разнообразие продължава да се засилва, както е показано от III-ти глобален преглед на биологичното разнообразие, публикуван през май 2010 г.⁹ Международната общност не успя да постигне целта, определена от КБР на ООН, за значително намаляване на загубата на биологичното разнообразие в световен план до 2010 г. Европа носи част от отговорността за това неизпълнение. През последните 40 години екологичният отпечатък на Европа, който сравнява нуждите на човека с екологичния капацитет на планетата, се е увеличил с 33 %¹⁰.

---

⁵ COM(2010) 2020

⁶ Уебсайт: http://biodiversity.europa.eu/countries_and_networks

⁷ <http://www.eea.europa.eu/publications/eu-2010-biodiversity-baseline/>

⁸ <http://www.rubicode.net>

⁹ <http://gbo3.cbd.int/>

¹⁰ Мрежата Global Footprint, 2010 г.

ОБОБЩЕНИЕ НА ПОСТИГНАТИЯ НАПРЕДЪК СЛЕД СРЕДНОСРОЧНАТА ОЦЕНКА

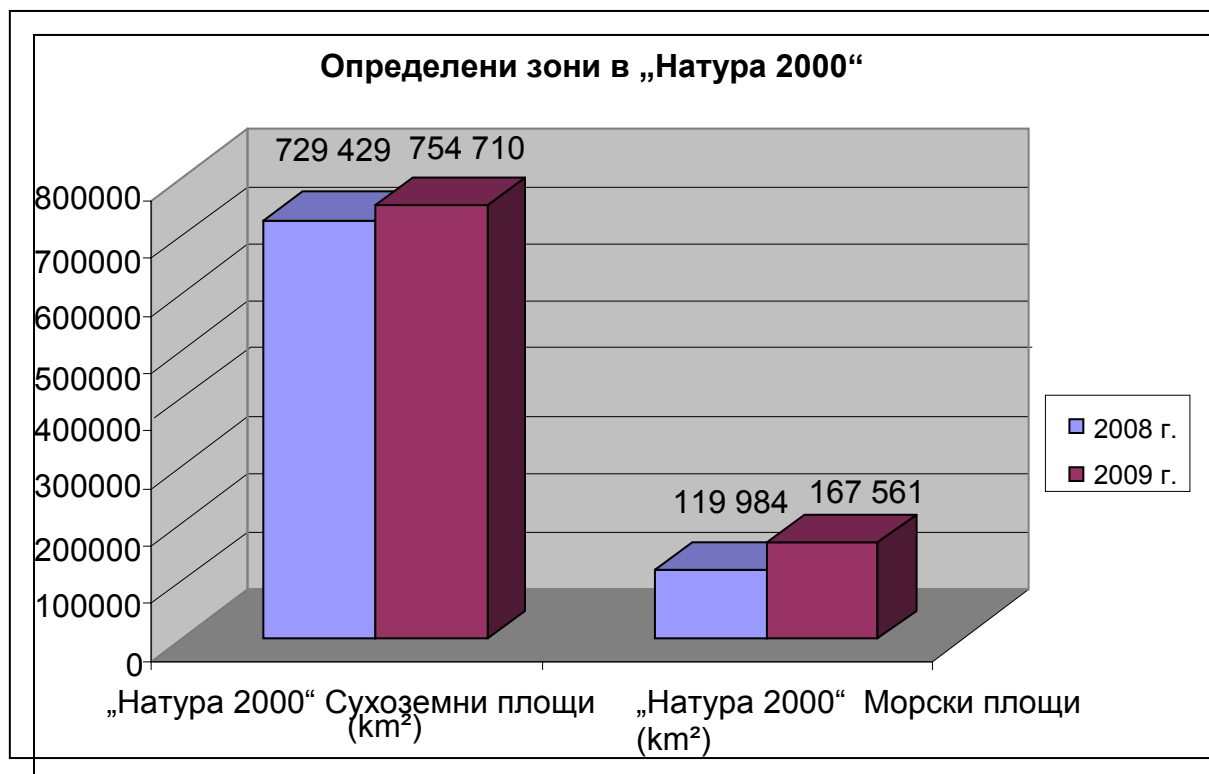
А. ОБЛАСТ НА ПОЛИТИКАТА 1: БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ В ЕС

Цели

1. Запазване на най-важните местообитания и видове в ЕС

Директивата за птиците и Директивата за местообитанията осигуряват правната основа за мрежата от защитени зони „Натура 2000“. Има значително подобрене в изграждането на мрежата „Натура 2000“, по-специално в морската среда. Установяването на морски зони обаче все още е недостатъчно, въпреки че в Балтийско море то е нарастнало повече от два пъти.

Сега мрежата „Натура 2000“ се състои от около 26 000 зони и обхваща почти 18 % от сухоземната част на околната среда на ЕС. При все това повечето от зоните, които са важни за Общността, все още трябва да бъдат официално определени от държавите-членки като специални зони за съхранение.

Вниманието все повече се измества в посока ефективното управление и възстановяване на мрежата „Натура 2000“, за да бъде постигнато измеримо подобрене в състоянието на запазване на видовете и местообитанията, чието съхранение е от интерес за ЕС.

Други важни факти

- **Оценка на околната среда.** Приемане на два доклада на Комисията през 2009 г. за прилагането и ефективността на Директивата за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и Директивата за стратегическа екологична оценка (СЕО).
- **Биологично разнообразие в най-отдалечените региони и отвъдморските страни и територии (ОСТ).** Разработване от Комисията и определени държави-членки на доброволна схема за защита на природата (BEST) за най-отдалечените региони и ОСТ, измежду местата с най-богатото биологично разнообразие на планетата, по отношение на които не се прилага законодателството на ЕС за защита на природата.

2. Съхраняване и възстановяване на биологичното разнообразие и на предлаганите от екосистемите услуги в селските райони в ЕС

Общата селскостопанска политика (ОСП) представлява политическият инструмент с най-значими последици за биологичното разнообразие в селските области. През 2009 г. ОСП премина през преглед на състоянието на политиките. Като част от тази дейност бяха изменени условията по отношение на кръстосаното спазване на добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС).

Една от спънките по отношение на биологичното разнообразие беше отменянето на задължителното оставяне на земя под угар. Оставянето на земя под угар, въведено в ОСП през 1988 г. и определено за задължително през 1992 г., предостави значителни ползи за защитата и укрепването на биологичното разнообразие.

В преглед на състоянието на политиките обаче бяха въведени други важни, положителни промени за биологичното разнообразие като:

- определяне на биологичното разнообразие като едно от петте предизвикателства на ОСП;
- въвеждането на нов доброволен стандарт за ДЗЕС за създаване и/или запазване на местообитания;
- въвеждането на нов задължителен стандарт за изграждане на буферни ивици по продължението на водните басейни;
- увеличени парични трансфери от първия към втория стълб на ОСП (чрез „модуляция“), като по този начин се осигурява достъп до допълнително финансиране на биологичното разнообразие.

Бяха приети нови директиви за зеленчукови местни видове и сортове, които са застрашени от генетична ерозия и, които по естествен път, са се приспособили към местните и регионални условия¹¹.

Други важни факти

¹¹ Директива 2008/62/ЕО и Директива 2009/145/ЕО

- **Енергия.** Напредък към приемането на критерии за устойчивост по отношение на течните биогорива и прилагането на Директивата за възобновяемата енергия¹² с оглед предотвратяване на отрицателните последици за ЕС и биологичното разнообразие в световен план.
- **Вода.** Между декември 2009 г. и март 2010 г. приемане и представяне на Комисията от държавите-членки на плановете за управление на речните басейни съгласно член 13 от Рамковата директива за водите¹³. Понастоящем Комисията извършва цялостна оценка на плановете. Те следва да имат за цел спазване на задължението за постигане на добро екологично състояние на водите до 2015 г.
- **Гора.** Приемане през 2010 г. на Зелена книга на Комисията относно опазването на горите, организиране на дебат относно формулирането на подход на ЕС по отношение на защитата на горите и на информацията в условията на променящ се климат¹⁴.
- **Почви.** ЕС все още не е в състояние да съгласува и приеме Рамкова директива за защита на почвата, която да разгледа основните заплахи за почвата и да има жизнено важни последици за защитата на биологичното разнообразие на почвите, като по този начин допринася за спиране на намаляването на биологичното разнообразие.

3. Запазване и възстановяване на биологичното разнообразие и на предлаганите от екосистемите услуги в морската среда на ЕС

Комисията трябва да приеме решение относно критериите и методическите стандарти за добро екологично състояние на морските води, което представлява изключително важна стъпка в процеса на прилагане на Рамковата директива за морската стратегия, една от крайните цели на която е поддържане на морското биологично разнообразие. С оглед осигуряване на това приемане, изпълнението на тази директива се гарантира чрез обща стратегия на държавите-членки и Комисията, която разглежда, *inter alia*, обработката на данните и наблюдение на дейностите.

По отношение на рибарството през 2009 г. Комисията прие Зелена книга за реформа на общата политика в областта на рибарството (ОПОР)¹⁵, като признава неизпълнението, в резултат на което 88 % от рибните запаси на Общността надхвърлят максималния устойчив улов (МУУ), а 46 % са извън безопасните биологични граници, което означава, че рибните запаси може да не се възстановят. Това заключение бе направено въпреки предишната реформа на ОПОР от 2002 г., с която се въведоха редица положителни нововъведения — по-специално дългосрочен подход към управлението на запасите на основата на екосистемите. Зелената книга бе първата стъпка към окончателното завършване на цялостната реформа на ОПОР до 2012 г. Изпълнението на задължението, което беше поето от ЕС на Световната среща на върха по Устойчиво

¹² Директива 2009/28/ЕО

¹³ Директива 2000/60/ЕО

¹⁴ СОМ(2010) 66 окончателен

¹⁵ СОМ(2009) 163

развитие в Йоханесбург през 2002 г. за постигане на МУУ за изчерпаните запаси до 2015 г., ще бъде важно съображение в това отношение.

Други важни факти

- **Интегрирана морска политика (ИМП).** Докладът на Комисията за напредъка на интегрираната морска политика на ЕС¹⁶ е утвърдил Рамковата директива за морската стратегия като свой екологичен стълб. Директивата очертава платформа за успешното развитие на всички морски дейности, като обръща дължимото внимание на техните кумулативни въздействия.

4. Засилване на съвместимостта на регионалното и териториално развитие с биологичното разнообразие в ЕС

Програмният период 2007—2013 г. на политиката на сближаване разглежда опазването на биологичното разнообразие по пряк и косвен начин. Държавите-членки предоставиха общо около 2,7 милиарда EUR за „насърчаване на биологичното разнообразие и опазването на околната среда (включително „Натура 2000“)“. В рамките на туризма допълнително бяха предоставени 1,1 милиарда EUR за „насърчаване на природните блага“ и 1,4 милиарда EUR за „запазването и развитието на природното наследство“, които включват проекти за природата и биологичното разнообразие. Всичко това сочи, че приблизително 1,5 % от общото финансиране за политиката на сближаване за периода 2007—2013 г. пряко допринася за политиката на биологичното разнообразие.

Освен това и други значителни инвестиции в околната среда имат потенциал да допринесат за природата и биологичното разнообразие, например пречистването на отпадъчните води и предотвратяването на природен риск, както и такива в рамките на трансграничното и междурегионалното сътрудничество¹⁷, включително в най-отдалечените региони.

Всички държави-членки, с изключение на две от тях, отпуснаха финансови средства за природата и биологичното разнообразие, въпреки че изразени като процент от общите суми, тези средства варират в отделните държави. Седем държави-членки възнамеряват да използват над 2 % от отпуснатите финансови средства за категории, свързани с биологичното разнообразие.

В допълнение Стратегическият доклад за 2010 г.¹⁸ разкрива, че няколко държави-членки са изправени пред трудности при използването на фондовете, предназначени за опазване на природата и биологичното разнообразие.

Други важни факти

¹⁶ SEC(2009) 1343

¹⁷ <http://www.surf-nature.eu/index.php?id=2>

¹⁸ COM(2010) 110 и SEC(2010) 360 окончателен

- **Зелена инфраструктура.** Разработването на „зелена инфраструктура“¹⁹ и инвестирането в нея бе подчертано от Комисията и Съвета. Комисията подкрепя обмена на добри практики като основа за разработването след 2010 г. на стратегия на ЕС относно зелената инфраструктура²⁰.

5. Значително намаляване на въздействието на инвазивни чужди видове и на чужди генотипи върху биологичното разнообразие в ЕС

Съобщението „Към стратегия на ЕС за борбата с инвазивните видове“ от 2008 г.²¹ предизвиква дискусия сред заинтересованите страни и европейските институции. През юни 2009 г. Съветът по околна среда призова за ефективна стратегия, която да запълни съществуващите пропуски на равнището на ЕС, като вземе под внимание всички възможности за политики. Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите призоваха конкретно към изготвянето на законодателство. Комисията работи върху стратегия на ЕС за борба с инвазивните видове.

Б. ОБЛАСТ НА ПОЛИТИКАТА 2: ЕС и биологичното разнообразие в СВЕТОВЕН ПЛАН

Цели

6. Значително засилване на ефективността на международното управление на биологичното разнообразие и предлаганите от екосистемите услуги

След деветата конференция на страните (КС) по КБР на ООН (КС9) през 2008 г. Комисията концентрира усилията си върху гарантиране на осъществяването на поетите задължения — от биологичното разнообразие на горите и защитените области до морските защитени области — както и подготовка на десетата КС (КС10) през октомври 2010 г. за гарантиране на успешен резултат. Трите ключови проблема в дневния ред на КС10 – постигане на съгласие по един актуализиран и преразгледан Стратегически план на конвенцията за 2011—2020 г., по Протокола за достъп до генетични ресурси и справедливото и равностойно разпределение на ползите, произтичащи от тяхното използване (ABS), и по целевото финансиране за биологично разнообразие в световен план — ще имат решаващо значение за способността на международната общност да се справи с предизвикателството за биологичното разнообразие.

Въпреки постоянните напрегнати усилия на ЕС да засили международните ангажименти в областта на биологичното разнообразие, глобалната цел значително да забави темпа на намаляването на биологичното разнообразие в световен план до 2010 г.

---

¹⁹ „Зелената инфраструктура“ представлява взаимосвързана мрежа от природни райони, включително селскостопански земи, зелени пояси (greenways), блатисти райони, паркове, горски резервати и съобщества на автохтонни растителни видове, както и морски зони, които по естествен път регулират бурни приливи, промени в температурата, опасности от наводнение, както и качеството на водата, въздуха и екосистемите.

²⁰ СОМ(2010) 4 окончателен

²¹ СОМ(2008) 789 окончателен

не е постигната²², както се потвърждава от новия Доклад за целите на хилядолетието за развитие и от Третия глобален преглед на биологичното разнообразие (ГПБРЗ), издаден през 2010 г. и публикуван със съдействието на световната инициатива Партньорство за индикатори на биологично разнообразие (ПИБР), подкрепена от ЕК.

Други важни факти

- **Г8.** През април 2009 г. под италианското председателство на Г8 и силната ръководна роля на държави от ЕС, членки на Г8, и Комисията е приета амбициозната „*Siracusa Carta*“ за биологичното разнообразие, която определя приоритетните действия на световно равнище. Срещата на високо равнище на Г8, проведена в град Акила, също задължава членовете на Г8, *inter alia*, да „засилват и разширяват международни, регионални, национални и местни дейности за запазване на биологичното разнообразие“.
- **Заключения на Съвета на ЕС за биологичното разнообразие в световен план.** През декември 2009 г. са приети заключения на Съвета за биологичното разнообразие в международен план след 2010 г., които, *inter alia*, подчертават връзката между изменението на климата и биологичното разнообразие и „препоръчват разработването и използването на подходи, основани на екосистемите, за приспособяване към изменението на климата и смекчаване на последиците от него“.
- **Тематична програма за околната среда и природните ресурси (ENRTP).** Годишната програма за действие на ЕС за 2010 г. предвижда 1 милион EUR в подкрепа на секретариата на КБР на ООН при прилагането на решенията на 10-тата КС по КБР и допълнителни 1 милион EUR в подкрепа на прилагането на работната програма на КБР за защитени зони с акцент върху морските защитени зони.
- **10-тият Европейски фонд за развитие за държавите от АКТЬ:** Годишната програма за действие на ЕС предвижда за 2010 г. сумата от 20 милиона EUR за подобряване на дългосрочното запазване и устойчиво използване на биологичното разнообразие в Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн и намаляване на бедността на населението, което живее около защитени зони (33).

7. Значително засилване на подкрепата за биологичното разнообразие и предлаганите от екосистемите услуги в рамките на външното подпомагане на ЕС

Оценката на плана за действие за опазване на биологичното разнообразие от 2008 г. показва, че средната годишна външна помощ за биологично разнообразие на държавите-членки на ЕС възлиза на около 740 милиона EUR за периода 2003—2006 г., което представлява 48 % от всички помощи за развитие, свързани с биологичното разнообразие. Тези данни са актуализирани за периода 2007—2009 г. Комисията ще актуализира собствения принос преди КС10.

²² Трети глобален преглед на биологичното разнообразие

В портфейла на външните дейности, управлявани от Европейската комисия, общият размер на поетите задължения за дейности, свързани с биологичното разнообразие, беше приблизително 325 милиона EUR за периода 2007—2009 г.

Други важни факти

- **Глобален екологичен фонд (ГЕФ).** Общият пакет за 4-тото попълване на ГЕФ беше увеличен с 34% през пролетта на 2010 г., което се изразява в 28 % увеличение на пакета за биологично разнообразие. Това в голяма степен се дължи на допълнителните усилия на редица държави-членки на ЕС.
- **Оценка на въздействието върху околната среда.** Последният преглед на режимите за екологична оценка на двустранни и многостранни агенции за развитие²³ показва, че макар всички анализирани агенции за развитие на държавите-членки на ЕС до известна степен да са взели под внимание екологичната оценка в своите процедури, методите им на прилагане и строгостта се различават в отделните страни.
- **Тематична програма за околната среда и природните ресурси (ТПОСПР).** Средносрочният преглед на ТПОСПР направи заключение, че програмата е особено подходяща за нейните цели, които включват опазване на биологичното разнообразие. Прегледът призова също така за по-добро интегриране на работата, която е постигната по ТПОСПР, в основните програми на географски принцип. Вторият етап на ТПОСПР ще продължи от 2011 г. до 2013 г., като е предложено увеличение на финансирането за биологично разнообразие.
- **Обучение на служителите на ЕС в областта на биологичното разнообразие.** Обучението за персонала на делегацията на ЕС и на управленията на бюрата в страните беше започнато, за да допринесе за засилване на информационните прояви за биологичното разнообразие в трети страни.

8. Значително намаляване на въздействието на международната търговия върху глобалното биологично разнообразие и предлаганите от екосистемите услуги

Нелегалната търговия със застрашени видове е основна заплаха за биологичното разнообразие. ЕС играе водеща роля в рамките на Конвенцията за международна търговия със застрашени видове (CITES) и подкрепи приемането на важни решения на 15-тата Конференция на страните по конвенцията в Доха през март 2010 г. Страните обаче не успяха да постигнат съгласие по отношение на опазването на морските видове – включително в емблематичния случай с червения тон.

ЕС продължава да бъде изцяло ангажиран в процеса на преговорите по отношение на международна схема за достъп до генетични ресурси и споделяне на ползите от

²³ Обобщена информация за оценката на околната среда: двустранни и многостранни агенции за развитие, Канадска агенция за международно развитие от името на работната група за помощ в областта на околната среда и развитието към Комитета за подпомагане на развитието (DAC) <http://www.acdi-cida.gc.ca/acdi-cida/acdi-cida.nsf/en/REN-218131217-PEH>

използването им (ABS) с оглед на нейното приемане от 10-тата КС по КБР през октомври 2010 г.

Други важни факти

- **Прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията (FLEGT).** Първото доброволно споразумение за партньорство (ДСП) бе подписано с Гана през ноември 2009 г. Към настоящия момент се провеждат преговори за ДСП за прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията с Малайзия, Индонезия, Либерия и Централна Африканска република. Завършват споразуменията с Камерун и Конго Бразавил.
- **Незаконно изсичане на горите.** Регламентът за определяне задълженията на операторите, които пускат на пазара дървесина и изделия от дървен материал, насочени към премахване на незаконната дървесина на пазара на ЕС, бе одобрен от Европейския парламент през юли 2010 г. и се очаква да бъде приет до края на 2010 г.
- **Оценки на въздействието върху устойчивостта (ОВУ).** Приоритет остава да се гарантира изпълнението на препоръките, направени в ОВУ на търговските споразумения.

В. ОБЛАСТ НА ПОЛИТИКАТА 3: БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ И ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Цел

9. Помощ за адаптиране на биологичното разнообразие към изменението на климата

ЕС продължава да подчертава важните вътрешни връзки между биологичното разнообразие и изменението на климата като това все повече се отразява в развитието на политиката. В заключенията на Съвета от декември 2009 г. и март 2010 г. ясно се признава фактът, че когато трябва да се окаже помощ на страните да се приспособят към изменението на климата, биологичното разнообразие предоставя много от услугите, идентични с разработените от човека технологични решения, често на значително по-ниска цена. По тази причина опазването и възстановяването на биологичното разнообразие предоставят някои икономически рентабилни възможности за смекчаване изменението на климата или приспособяване към това изменение. Заключениета от декември 2009 г. включват препоръка за разработване и използване на основани на екосистемите подходи за смекчаване изменението на климата и приспособяване към това изменение.

Други важни факти

- **Бяла книга „Адаптиране спрямо изменението на климата“²⁴.** Бялата книга, приета през 2009 г., подчертава важността на поддържането и възстановяването на целостта на екосистемите и развитието на „зелена инфраструктура“.
- **Споразумението от Копенхаген.** Комисията проучва възможности за увеличаване на взаимните ползи от биологичното разнообразие в допълнение към Споразумението от Копенхаген по силата на Рамковата конвенция на Организацията на обединените нации по изменение на климата (РКООНИК) от декември 2009 г. и по-специално разпоредбите за финансова помощ от индустриализираните страни.
- **Намаляване на емисиите от обезлесяване и деградация на горите в развиващите се страни (REDD).** На базата на съобщението относно обезлесяването от 2008 г. ЕС призова за спиране на глобалното намаляване на горските площи най-късно до 2030 г. и намаляване на брутното обезлесяване на тропическите гори с поне 50 % до 2020 г. в сравнение с настоящите нива. Ключовият инструмент за изпълнение на тази цел, който би довел до значими съпътстващи ползи във връзка с климата и биологичното разнообразие, е REDD. Основна цел на ЕС е постигането на споразумение по отношение на REDD от КС по РКООНИК през декември 2010 г. в Канкун.
- **Алиансът за борба с глобалното изменение на климата на Европейската комисия (GCCA)** предоставя, *inter alia*, подкрепа за мерки за приспособяване в най-слабо развитите страни и малките островни развиващи се страни. Няколко проекта са насочени към подходите, основани на екосистеми, като възстановяване на мочурища и крайбрежни екосистеми.

Г. ОБЛАСТ НА ПОЛИТИКАТА 4: БАЗА НА ПОЗНАНИЕТО

Цел

10. **Значително разширяване на базата на познанието във връзка със запазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие в ЕС и по света.**

Значителен напредък е постигнат през последните две години в увеличаване на базата на познанието по отношение на биологичното разнообразие и услугите, предлагани от екосистемите, на равнището на ЕС, а наскоро и в световен план.

Други важни факти

- **Стандарт на ЕС за биологичното разнообразие.** През юни 2010 г. ЕАОС представи информация за стандарта на ЕС за биологичното разнообразие за 2010 г. и свързаните индикатори (SEBI) за положението на биологичното разнообразие и предлаганите от екосистемите услуги в рамките на ЕС и в световен план.

²⁴ COM(2009) 147 окончателен

- **Информационна система за биологичното разнообразие на Европа (ИСБРЕ).** През юни 2010 г. Комисията и ЕАОС стартираха ИСБРЕ. Тя представлява първият интернет портал, създаден като единен пункт за въвеждане на всички данни и информация по отношение на биологичното разнообразие в ЕС.
- **Рамкови програми и европейското научноизследователско пространство:** ново познание, разбиране и капацитет, които да бъдат използвани в политиките и в управлението, бяха разработени при иновативна изследователска работа върху биологичното разнообразие на почвите, морските води, сушата и сладководните басейни.
- **IPBES.** В световен план международната общност постигна споразумение през юни 2010 г. за създаване на междуправителствена научно-политическа платформа по биологичното разнообразие и екосистемните услуги (IPBES), която да повтори успеха на Междуправителствения комитет по изменение на климата (IPCC). ЕС беше инициаторът и главният поддръжник на създаването на IPBES.
- **ТЕЕВ.** Като част от Потсдамската инициатива, одобрена от Г8 през 2007 г., беше стартирано проучване относно „Икономика на екосистемите и биологичното разнообразие“ (ТЕЕВ) с оглед на икономическото обосноваване на опазването на биологичното разнообразие. От самото начало Комисията е основен източник на финансиране за ТЕЕВ. От 2008 г. насам са публикувани много доклади на ТЕЕВ, в т.ч. по-специално ТЕЕВ за отговарящите по вземане на решения и ТЕЕВ за бизнеса, съответно през 2009 г. и 2010 г. Финализирането на всички доклади за ТЕЕВ е планирано за октомври 2010 г.²⁵.

Д. ЧЕТИРИТЕ ОСНОВНИ ПОДКРЕПЯЩИ МЕРКИ

1. Осигуряване на достатъчно финансови средства

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (по специално по Ос 2) остава най-важният източник на финансиране на Общността за „Натура 2000“ и биологичното разнообразие в ЕС. В допълнение към това Европейският фонд за регионално развитие и Европейският фонд за рибарство са значим източник на финансиране от Общността. Създаването на съгласувана методология, която да определя каква част от финансирането от Общността е използвано за природа и биологично разнообразие от държавите-членки, остава проблем, което създава трудности при получаването на напълно надеждни данни, и е необходимо въпросът да бъде разгледан.

Задоволяват се само 20 % от общите нужди от финансиране за управление на защитени зони в Европа, включително мрежата „Натура 2000“²⁶. През 2004 г. се предвиждаше, че управлението на „Натура 2000“ ще изисква инвестиция от 6,1 милиарда EUR годишно за ЕС-25²⁷. Тази ранна прогноза широко се подкрепя от една актуализирана оценка,

²⁵ ТЕЕВ. www.teebweb.org

²⁶ ТЕЕВ 2009 г.

²⁷ COM(2004) 431 окончателен

която се основава на информацията, предоставена от държавите-членки. По тази причина ЕС се ангажира в извършване с държавите-членки на оценка на икономическите и социални ползи, както и сегашните разходи и действителните нужди за финансиране на „Натура 2000“. За тази цел бе разработен информационно-технологичен инструмент.

Прогнозите за по-широки нужди по отношение на биологичното разнообразие, надхвърлящи рамките на „Натура 2000“, се разработват като част от стратегията на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г.

Други важни факти

- **„Натура 2000“ – планове за управление на обекти.** Недостатъчната разработка на такива инструменти продължава да бъде едно ограничение в осигуряването на достатъчно финансиране на мрежата „Натура 2000“.
- **LIFE+.** Специалното финансиране за природа и биологично разнообразие от LIFE+ е от по-малък мащаб в сравнение с този на други източници на финансиране от ЕС, но приблизително 836-те милиона EUR, които ще бъдат изразходени между 2007 г. и 2013 г., са директно насочени към допринасяне на полза за природата и биологичното разнообразие.

2. Укрепване на процеса на вземане на решения в ЕС и прилагане

Пропуските по отношение на прилагането вече бяха определени от Комисията като една от най-вероятните причини за неизпълнението на целите за биологично разнообразие за 2010 г. от страна на ЕС. Комисията активно разглежда основни пропуски по отношение на прилагането.

Други важни факти

- **Екологично законодателство.** През 2008 г. беше прието съобщение относно прилагането на правото на Европейската общност в областта на околната среда²⁸ с цел да се покаже как правото на ЕС в областта на околната среда може да бъде по-добре прилагано с помощта на различно комбиниране на иновативни инструменти.
- **Европейска мрежа на органите по опазване на околната среда (ЕНЕА).** През 2009 г. ЕНЕА (създадена от Комисията и състояща се от експертите на държавите-членки, които работят по програмите на структурните фондове) създаде специална работна група за биологично разнообразие.
- **Отчитане на изпълнението на плана за действие за опазване на биологичното разнообразие.** Въпреки незадължителния характер на плана за действие за опазване на биологичното разнообразие и доброволния характер на изискванията за отчитане,

²⁸

COM(2008) 2876.

държавите-членки положиха значителни усилия, за да предоставят на Комисията изчерпателна и актуална информация.

3. Изграждане на партньорства

Изграждането на партньорства с държавите-членки, други институции и заинтересовани страни е подчертавано многократно на национално равнище и на равнището на ЕС като едно от изискванията за успешна политика за биологично разнообразие.

Други важни факти

- **Платформа на ЕС за бизнес и биологично разнообразие.** Комисията стартира платформата през юни 2010 г., за да помогне на бизнеса да определи рисковете и възможностите за бизнеса, свързани с биологичното разнообразие. Сега целта е да се изгради взаимодействие със сходни инициативи на национално равнище.
- **Европейска инвестиционна банка (ЕИБ).** През 2010 г. Комисията се ангажира със създаването на партньорство с Групата на ЕИБ за разработване на иновативни финансови инструменти в областта на биологичното разнообразие.

4. Подобряване на публичното образование, осъзнаването на значението на въпроса от страна на обществеността и нейното участие

ЕС продължава да полага усилия за повишаване на осведомеността на обществото по отношение на важността на биологичното разнообразие и привежда нужните доказателства в полза на опазването на биологичното разнообразие.

Други важни факти

- **Евробарометър.** През 2010 г. Комисията направи проучване на общественото мнение по отношение на биологичното разнообразие чрез Евробарометър²⁹. Две трети от гражданите на ЕС познаваха термина биологично разнообразие. Само 38 % обаче са посочили, че знаят неговото значение, а всеки 8 от 10 отговорили, че никога не са чували за „Натура 2000“.
- **Кампания на ЕС за биологично разнообразие.** През януари 2010 г. беше открита широка кампания³⁰, с оглед привличане на публична подкрепа за действия за спиране намаляването на биологичното разнообразие.
- **Зелена седмица.** Зелената седмица през 2010 г. беше изцяло посветена на биологичното разнообразие с оглед на повишаване на интереса и включване на заинтересованите страни.

²⁹ Поредица „Флаш Евробарометър“ № 290 http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_290_en.pdf
³⁰ <http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/campaign/index.htm>

Е. НАБЛЮДЕНИЕ

В допълнение към подчертаните по горе основни разработки (Стандарт на ЕС за биологичното разнообразие, ИСБРЕ), бяха засилени усилията за проучване и мониторинг, за да се запълнят основни пропуски в познанието, както и неизвестните параметри за състоянието на биологичното разнообразие.

Други важни факти

- **Анализ на пропуските в познанието.** Предстои ЕАОС да публикува такъв анализ, по-специално по отношение на индикатори за екосистеми и предлаганите от екосистемите услуги.
- **Biosoil.** През 2009 г. ЕС изпълни този демонстрационен проект за наблюдение на биологичното разнообразие на горските почви, съфинансиран по Регламента Forest Focus³¹.
- **Наблюдател на Натура 2000.** През 2010 г. ЕК стартира интерактивен инструмент, който дава възможност на хората да откриват обекти на „Натура 2000“ и да намерят съответната информация: Наблюдател на „Натура 2000“.
- **Глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС).** С първоначалната си дейност, която започва през 2011 г., инициативата ще предоставя данни от наблюдение на земята и произтичащите информационни продукти в подкрепа на мониторинга на морската и сухоземната околна среда.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Въпреки важния напредък в изпълнението на плана за действие за опазване на биологичното разнообразие, общата цел за спиране намаляването на биологичното разнообразие в ЕС до края на 2010 г. не е постигната. Не е постигната и целта на световно равнище.

Въпреки че все още е недостатъчен, през последните две години е постигнат значителен напредък по отношение на:

- по-нататъшния подбор и по-ефективното опазване на обектите на „Натура 2000“;
- подобряването на базата от знания;
- създаването на по-нататъшни връзки между биологичното разнообразие и изменението на климата, както и придаване на особено значение на съвместните ползи в резултат на интегрираните подходи.

³¹ Регламент(ЕО) № 2152/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 17 ноември 2003 г. относно наблюдението на горите в Общността и тяхното взаимодействие с околната среда (Forest Focus).

Констатациите на настоящия доклад потвърждават и неизпълненията, установени в съобщението на Комисията относно възможни варианти за политика след 2010 година³². Необходимо е да бъде постигнат по-голям напредък по отношение на:

- интегриране на съображенията за биологичното разнообразие в други секторни политики;
- осигуряване на необходимото финансиране;
- запълване на съществуващите пропуски в политиката.

Комисията работи върху бъдещата рамка на политиката на ЕС за биологично разнообразие. Констатациите в настоящата оценка на плана за действие за опазване на биологичното разнообразие от 2010 г. ще предоставят ценна начална информация в тази насока. Продължават да са нужни действия и изпълнение на много равнища: международно, ЕС, национално и поднационално. Остава напълно актуален подходът, възприет в плана за действие на ЕС за опазване на биологичното разнообразие, който се състои в споделяне на отговорността за изпълнението му между всички отрасли и установяване на партньорства с държавите-членки. Става ясно също така, че ще е необходимо да се отразят слабостите в изпълнението на плана за действие за опазване на биологичното разнообразие към днешна дата и неизпълнението на целта за 2010 г. по отношение на биологичното разнообразие, с оглед да се гарантира успешното изпълнение на целта за 2020 г. на равнището на ЕС и на световно равнище.

---

³² COM(2010) 4 окончателен.